

Urbanitat sense permís

Published by [Interacció](#) [1] on 10/11/2014 - 18:59 | Last modification: 15/05/2026 - 08:34

Les grans operacions urbanes acostumen a presentar-se com a sinònim de regeneració. Nous equipaments, districtes creatius, centres comercials o arquitectures emblemàtiques apareixen sovint com a promesa de revitalització urbana. L'article de Jacqueline Groth i Eric Corijn, publicat el 2005 a *Urban Studies*, qüestiona aquesta mirada des d'un altre lloc: què passa amb els espais de ciutat que encara no han estat completament programats, regulats o comercialitzats?

El text analitza diversos casos europeus d'espais urbans abandonats o indeterminats que, abans de ser reconvertits per grans operacions immobiliàries o culturals, són ocupats temporalment per artistes, col·lectius socials i iniciatives informals. Els autors descriuen aquests llocs com a espais capaços de generar una "urbanitat no planificada", oberta a usos híbrids, pràctiques experimentals i formes inesperades de convivència.

El valor del text no és només descriptiu. El que realment posa en crisi és la manera com moltes polítiques urbanes contemporànies redueixen la ciutat a una lògica de control, consum i competitivitat. Els autors observen que bona part de la renovació urbana postfordista tendeix a produir espais homogenis, excessivament orientats a la imatge, la rendibilitat i la circulació econòmica. Davant d'això, els espais temporals i informals funcionen gairebé com una interrupció: introdueixen fricció, usos no previstos i formes de vida urbana difícils d'incorporar dins dels mecanismes convencionals de planificació.

El cas dels antics magatzems Makasiini de Hèlsinki és especialment revelador. Un espai ferroviari abandonat es transforma espontàniament en punt de trobada ciutadana, espai cultural i lloc de convivència urbana. El conflicte apareix quan aquesta urbanitat informal entra en contradicció amb els plans institucionals per construir-hi un gran equipament cultural representatiu. El debat deixa de ser només arquitectònic. Passa a preguntar-se quin tipus de ciutat es considera legítima i quines formes de vida urbana poden continuar existint al centre.

Espais ferroviaris abandonats reutilitzats temporalment per activitats culturals i comunitàries. El seu valor no depèn només de l'arquitectura, sinó de la capacitat d'activar formes imprevistes de vida urbana

El text continua essent especialment útil perquè ajuda a pensar una qüestió sovint ignorada en les polítiques culturals urbanes: no tota vitalitat cultural neix de la programació institucional. Hi ha sistemes culturals fràgils, temporals i difícils de classificar que produeixen relació, experimentació i sentit urbà abans que arribin els plans estratègics o les grans inversions. El problema és que moltes vegades són precisament aquestes pràctiques les primeres a desaparèixer quan la ciutat esdevé objecte de valorització.

Referència

Groth, J., i Corijn, E. (2005). *Reclaiming urbanity: Indeterminate spaces, informal actors and urban agenda setting*. *Urban Studies*, 42(3), 503–526. <https://doi.org/10.1080/00420980500035436> [2]

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: desenvolupament territorial

Tags: equipaments culturals

Tags: participació cultural

Tags: pensament cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2014/urbanitat-sense-permis>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.1080/00420980500035436>

[3] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e140226.pdf>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/5383>